

Kohti kolmatta rintamaa

Välähdyksiä Normandian maihinnousun suunnittelusta

Raimo Ruokonen

Tieteiden talo 12.2.2025

Kuva: The National WWII Museum

Samaa mieltä, mutta eri mieltä

Jouluaattona 1941 Yhdysvallat ja Iso-Britannia sopivat yhteisestä "Saksa ensin" -strategiasta

Strategian käytännön toteutuksesta ei päästy sopuun

Suunnittelu jatkui edelleen hajanaisesti kolmen erilaisen tilannekehityksen varalle:

- Pienimuotoiset operaatiot Atlantin rannikolla**
- Rajoitettu maihinnousu**
- Laajamittainen maihinnousu ja invaasio**

Kuva: International Churchill Society

Ray Barker ja Skyscraper

Yhdysvalloissa Pearl Harbor käänsi pian suunnittelutyön painopisteen yhteisiin sotaponnisteluihin

Eversti Ray Barker komennettiin Lontooseen U.S. Army Special Observations Groupiin helmikuussa 1942

Yhdessä brittiläisen kenraalimajuri John Sinclairin kanssa Barker luonnosteli niin kutsutun Skyscraper-suunnitelman

Barker ja Sinclair tunnistivat Calais'n alueen riskit sekä strategisen ohjauksen puutteen suunnittelussa

Kuva: Wikimedia Commons

Sir Frederick Morgan ja COSSAC

Isossa-Britanniassa kenraaliluutnantti Frederick Morgan kiinnostui samoihin aikoihin "ylimenohyökkäyksestä"

Morganin ajatukset herättivät mielenkiintoa Ison-Britannian puolustushaarakomentajien keskuudessa

Huhtikuussa 1943 Morganin johtoon muodostettiin uusi strateginen suunnitteluesikunta COSSAC

Skyscraper-suunnitelma kiinnosti Morgania, joten Bakerin esikunta sulautettiin COSSAC:n henkilöstöön

Kuva: Imperial War Museum

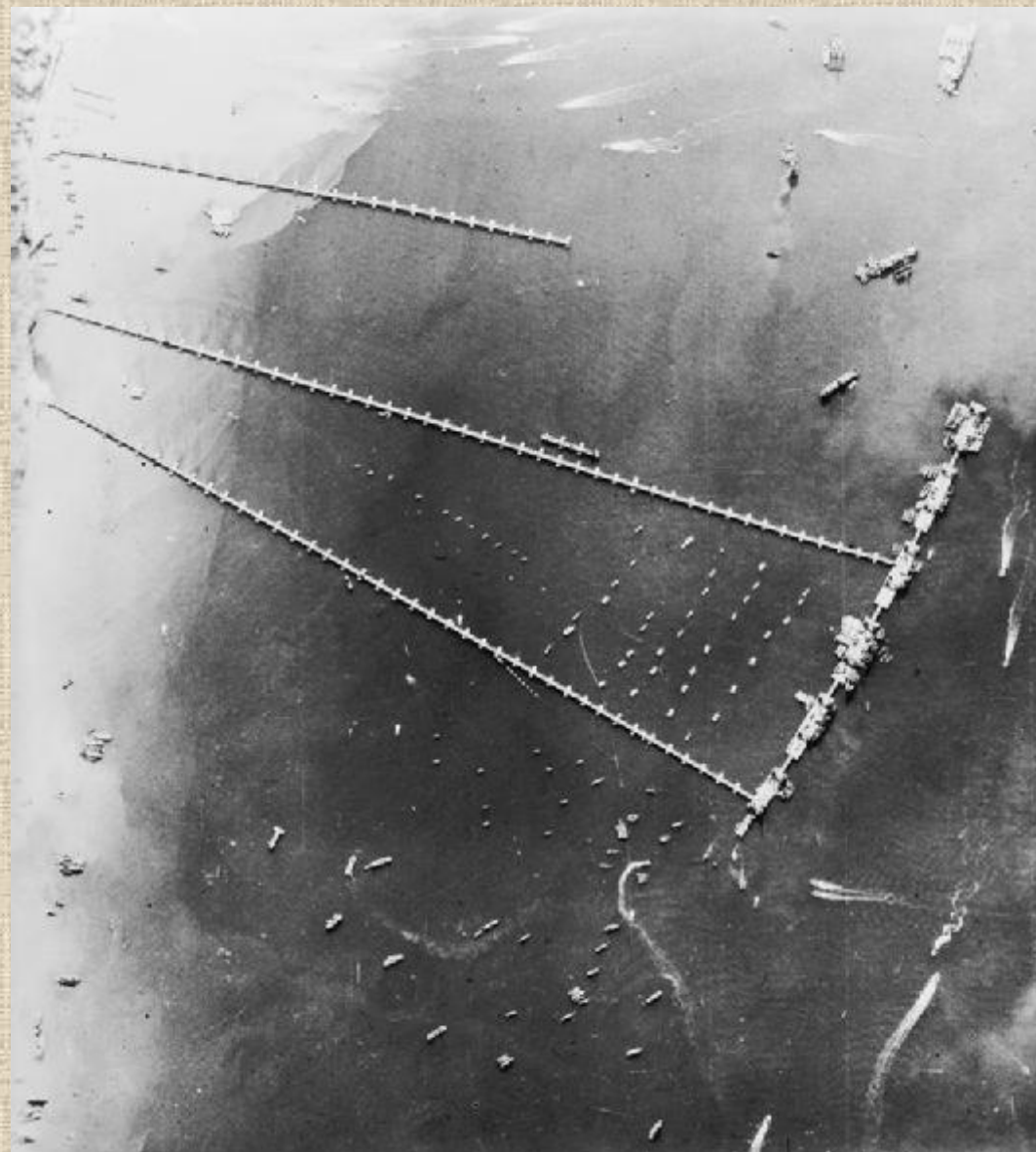
Katseet Normandiaan

COSSAC sai tehtäväkseen laatia kolme toisiinsa liittyvää suunnitelmaa kolmessa kuukaudessa:

- **Harhautusoperaatio**
- **Nopea invaasio Saksan romahtamisen varalle**
- **Laajamittainen offensiivi Eurooppaan**

Ensimmäiseksi piti ratkaista maihinnousualue, minkä osalta keskustelu keskittyi Calais'n ja Normandian alueisiin

Kesäkuussa 1943 vaaka kallistui Normandian puolelle

Kuva: Imperial War Museum

Luonnoksesta suunnitelmaksi

COSSAC onnistui tehtävässään ja suunnitelma valmistui heinäkuun puolivälissä 1943

Liittoutuneiden puolustushaarakomentajien näkemyksen mukaan mittakaava oli liian pieni ja voimaa liian vähän

Elokuussa 1943 Morgan ja Barker matkustivat esittelemään suunnitelmansa George C. Marshallille

Matkan aikana myös Yhdysvaltain sotaministeriön keskeiset suunnittelijat saatiin yksityiskohtaisesti ajan tasalle

Kuva: United States Department of Defense

Dwight D. Eisenhower komentajaksi

Marshall halusi Morganin ja Barkerin omaan esikuntaansa, mikäli hänet nimettäisiin liittoutuneiden komentajaksi

Lopulta tehtävään määrättiin Dwight D. Eisenhower, koska Marshall oli "liian arvokas kokonaisuuden kannalta"

COSSAC muodosti Eisenhowerin esikunnan eli SHAEF:n ytimen, aivan kuten Morgan oli arvioinut

Morgan ja Barker palvelivat sodan loppuun asti SHAEF:ssa erilaisissa avaintehtävissä

Kuva: US National Archives

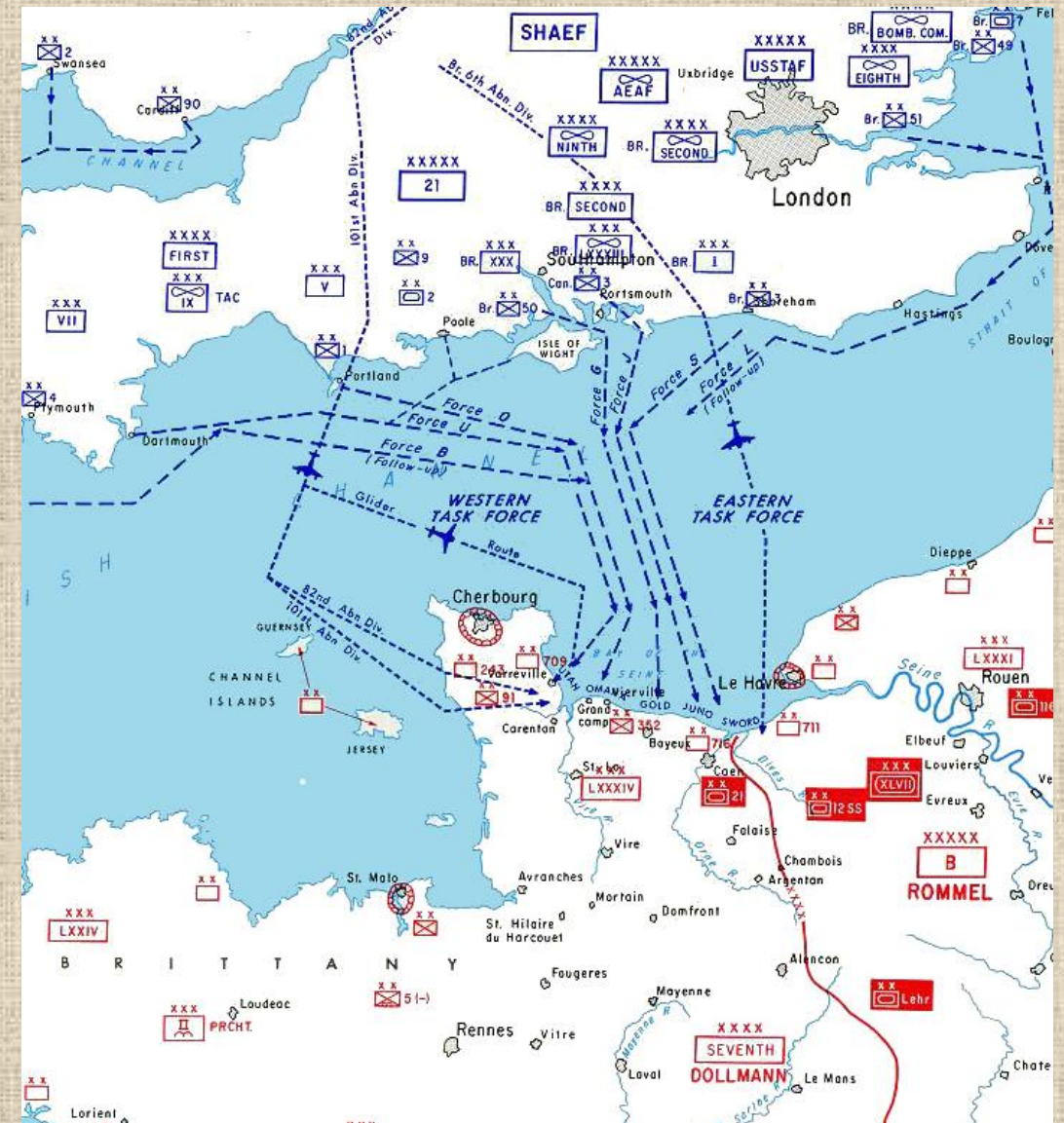
Muutoksia ja lisäyksiä

Eisenhower suosi leveämpää maihinnousualuetta ja antoi käskyn sekä itäisen että läntisen sektorin laajentamisesta

Merikomponentin komentajaksi nimetty brittiläinen amiraali Sir Bertram Ramsey viimeisteli merelliset suunnitelmat

156 000 sotilaan kuljettaminen varusteineen ja kalustoineen edellytti liki 7 000 erilaista alusta ja yli 11 000 lentokonetta

Pääosa maailman asevoimista ei olisi edes harkinnut tämän kaltaisen operaation toteuttamista

Kuva: Wikimedia Commons

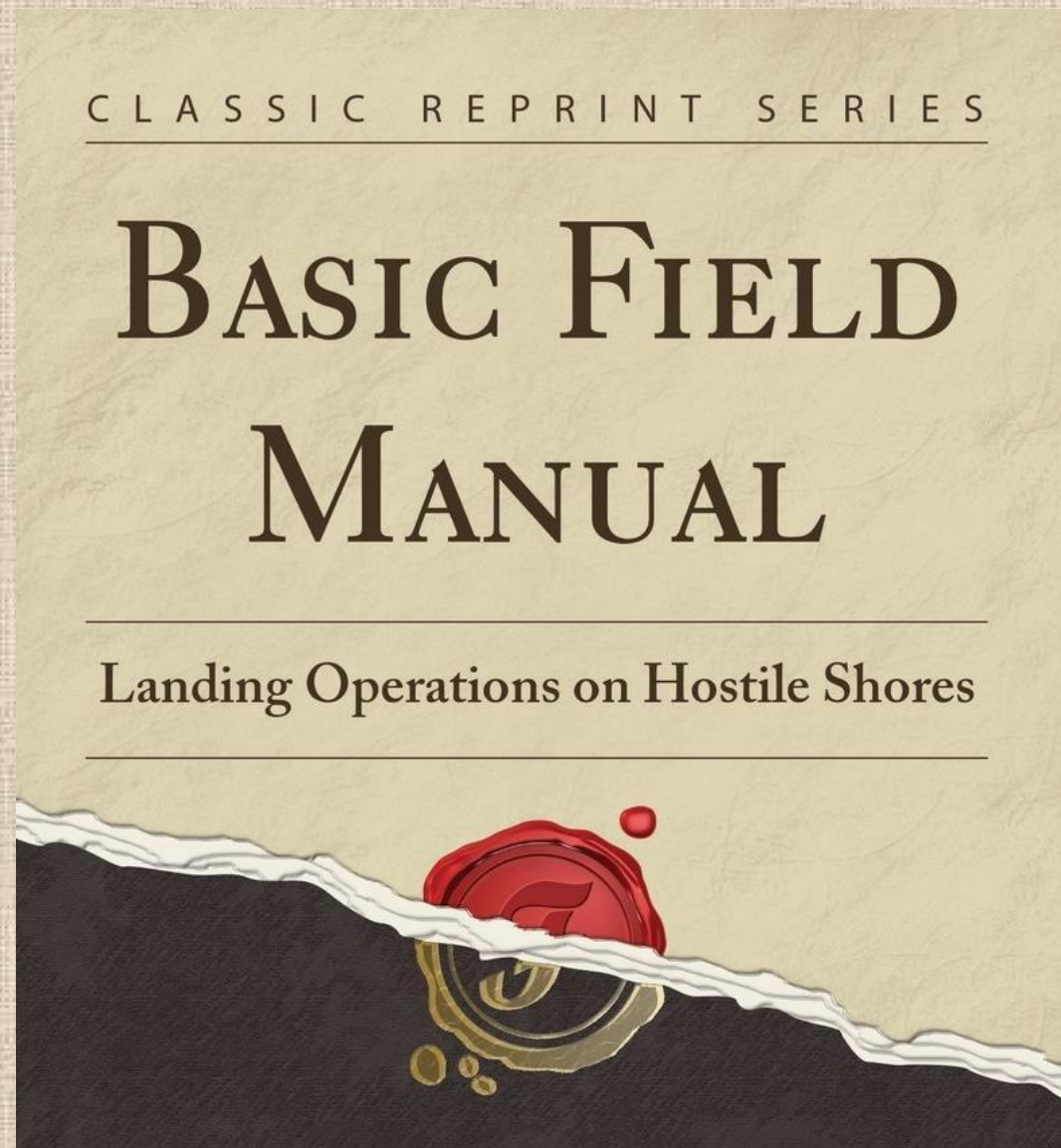
“Doctrine for D-Day”

Suunnitelman viimeistelyn aikana amerikkalaisjoukkojen kuljetukset Englantiin jatkuivat kiihtyvällä tahdilla

Materiaalia ja joukkoja valmisteltiin paitsi varsinaiseen maihinnousuun, myös sen jälkeisiin sotatoimiin

Ohjesääntöpohjaa maihinnousuille oli luotu jo 1930-luvulla, mutta maavoimissa niitä ei juuri ollut harjoiteltu

Maihinnousoperaatiot nähtiin mitä suurimmassa määrin kaikkien puolustushaarojen ja aselajien yhteistoimintana

Kuva: Forgotten Books

Merellä ja ilmassa

Suunnittelussa oli otettava huomioon myös merelliset olosuhteet ja niiden vaikutukset erilaisiin aluksiin

Laivatykistö ja tulenkäyttö mereltä nähtiin ehdottomana edellytyksenä onnistumiselle, mutta merikomponentilla oli luonnollisesti myös logistinen rooli

Ilmatukea korostettiin yhtä lailla, erityisesti lähitulituen ja ilmaeristämisen merkitystä

Ilmasta oli myös mahdollista ulottaa vaikutusta kauemmas

Kuva: Britannica

Sillanpää ja logistinen tuki

Sillanpääasemien valtaaminen ja varmistaminen nopeasti loi edellytykset lisävoimien ja -kaluston kuljetuksille

Suunnittelussa oli huomioitava, että liikenne maihinnousun jälkeen oli kaksisuuntaista eli johtamista oli koordinoitava

Keskeistä oli myös logistiikan ja viestiyhteyksien suunnittelu siten, että myös maihinnousun jälkeinen aika huomioitiin

Kaiken kaikkiaan ohjesäännöt loivat hyvän perustan koko operaation valmisteluille

Kuva: Imperial War Museum

Harjoitus tekee mestarin?

Englannin rannikko erityisesti Devonin alueella soveltui olosuhteiltaan harjoitusalueeksi

Slaptoniin perustettiin suuri harjoitusalue, mikä edellytti kokonaisen kylän asukkaiden evakuointia

Huhtikuussa 1944 toimeenpantiin harjoitusoperaatio Tiger, joka osoitti konkreettisesti tällaisen operaation haasteet

Saksalaiset olivat tarkkailleet länsiliittoutuneiden toimintaa Englannissa jo jonkin aikaa ja iskivät kesken harjoituksen

Kuva: US National Archives

Vihollinen, tuo odottamaton uhka

Harjoitussaattue T-4 lähti liikkeelle 28. huhtikuuta 1944 pian keskiyön jälkeen

Varoitus saksalaisaluksista ei saavuttanut saattuetta, koska se käytti eri radiotaajuutta kuin tarkkailijat rannalla

Kaksi maihinnousualusta upposi, kolmas vaurioitui pahasti ja miehiä menetettiin noin 750

Operaatio Tigerin epäonnistuminen salattiin tarkasti, jotta sotilaiden motivaatio ei laskisi

Kuva: US National Archives

Lähteitä

Bercuson, David & Herwig, Holger: *One Christmas in Washington: Roosevelt and Churchill Forge the Grand Alliance*. Weidenfeld and Nicolson 2005.

Field Manual 31-5 Landing Operations of Hostile Shores. U.S. War Department 1941.

Hastings, Max: *Overlord: D-Day and the Battle for Normandy, 1944*. Simon & Schuster 1984.

Lewis, Nigel: *Exercise Tiger: the Dramatic True Story of a Hidden Tragedy of World War II*. Prentice Hall Press 1990.

Matloff, Maurice & Snell, Edwin M.: *Strategic Planning for Coalition Warfare 1941-1942*. U.S. Army Center of Military History 1990.